

Stockholm den 27 augusti 2025

R-2025/1013

Till Justitiedepartementet

Ju2025/00995

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 30 april 2025 beretts tillfälle att yttra sig över departementspromemorian Nordisk verkställighet i brottmål (Ds 2025:12).

Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag till en ny lagstiftning om nordisk verkställighet i brottmål som ska ersätta lagen om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff, m.m.

Advokatsamfundet tillstyrker förslaget i de delar detta innebär att gällande regelverk ses över språkligt och redaktionellt, att regleringens tillämpningsområde utökas till att omfatta frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst samt att överklaganden ska prövas i allmän domstol.

I promemorian lämnas härutöver förslag som syftar till att effektivisera tillämpningen av regelverket och öka antalet överföranden. I denna del har Advokatsamfundet invändningar enligt följande.

Synpunkter

Förslag till ny bestämmelse om tvångsmedel i annan nordisk stat

Enligt förslaget ska Sverige, i de fall den dömde befinner sig i annan nordisk stat, få begära att den staten anhåller eller tillgriper andra tvångsmedel mot den dömde för att

säkerställa att han eller hon stannar kvar på dess territorium i avvaktan på att verkställigheten av det svenska fängelsestraffet kan överföras dit. Kriminalvården föreslås bli behörig myndighet att besluta om sådan begäran. Det krävs ingen flyktfara eller annat kvalificerat rekvisit för bestämmelsens tillämpning enligt promemorian. Det anses inte heller behövas en uttrycklig reglering om proportionalitet. Enligt förslaget ska inte heller Kriminalvårdens beslut gå att överklaga.

Den föreslagna bestämmelsens utformning öppnar upp för en godtycklig tillämpning av tvångsmedelsanvändning, utan möjlighet för den enskilde att överklaga. Ur rättssäkerhetssynpunkt är en sådan bestämmelse naturligtvis inte acceptabel.

Den föreslagna bestämmelsen kan jämföras med vad som gäller vid utfärdande av en nordisk arresteringsorder för straffverkställighet enligt förordningen (2012:566) om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Jämförelsen är relevant, eftersom en nordisk arresteringsorder kan utfärdas som ett alternativ till en begäran om verkställighet av fängelsestraff i annan nordisk stat.

Enligt förordningen får en arresteringsorder endast utfärdas av åklagare (2 §). En nordisk arresteringsorder ska föregås av en proportionalitetsbedömning (5 §). Ett beslut om en arresteringsorder kan överprövas genom granskning av högre åklagare efter begäran av den enskilde (se Riksåklagarens riktlinjer, RÅR 2013:1). Sannolikt kan ett beslut att utfärda en sådan arresteringsorder även överklagas till allmän förvaltningsdomstol (se 3 § och 40–43 §§ förvaltningslagen).¹

En bestämmelse som ger Sverige rätt att begära tvångsmedel i en annan stat under en pågående prövning av överförande av verkställigheten till den staten, bör enligt Advokatsamfundet utformas med regelverket för den nordiska arresteringsordern som förebild.

Förslag att undanta möjlighet till överklagande vid samtycke till överförande

I syfte att påskynda hanteringen av överförandeärenden föreslås att en ny regel införs, med innebörd att den enskilde inte får överklaga ett beslut om överförande av

¹ Ett åklagarbeslut att utfärda en nordisk arresteringsorder för straffverkställighet omfattas knappast av undantaget för brottsbekämpande myndighet i 3 § förvaltningslagen, varför den lagens bestämmelser om överklagande är tillämpliga. Såvitt känt har frågan dock aldrig prövats.

verkställighet av ett svenskt fängelsestraff i en annan stat om han eller hon har samtyckt till att straffet överförs till den staten.

Advokatsamfundet avstyrker förslaget. En motsvarande bestämmelse har tidigare införts i den europeiska verkställighetslagen. Advokatsamfundet har i remissyttrande inför ändringarna i den lagen bedömt att övervägande skäl talar mot en sådan inskränkning i den enskildes möjligheter att överklaga. Dessa skäl gör sig alltså gällande.²

Förslaget om förlängd tidsfristen för förvarstagande

Enligt förslaget ska tidsfristen för förvarstagande av den som ska överföras till en annan nordisk stat förlängas från 48 timmar till 96 timmar.

Advokatsamfundet avstyrker föreslagen ändring. Advokatsamfundet har i tidigare remissvar rörande motsvarande ändringar i den europeiska arresteringsorderlagen och nordiska arresteringsorderlagen redovisat bärande skäl mot en förlängd tidsfrist. Dessa skäl gör sig även gällande i förhållande till nu föreslagen ändring.³

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander

² Se Advokatsamfundets remissyttrande den 5 september 2019 över departementspromemorian En effektivare handläggning av ärenden om överförande av straffverkställighet (Ds 2019:9).

³ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 3 april 2023 över departementspromemorian Ändringar i regelverket om överlämnande enligt en europeisk och nordisk arresteringsorder (Ds 2023:1).